

Gem. Beverwijk Ontv. datum: 19-08-2016 (0)
Documentnr: IN-16-31306 Zaaknr: Z-16-37329

Onderzoekscommissie leningenportefeuille Beverwijk

Aan: Gemeenteraad van Beverwijk

Beverwijk, 18 augustus 2016

Geachte raadsleden,

In uw raadsvergadering van 30 juni 2016 heeft u het initiatiefvoorstel "raadscommissie voor onderzoek leningenportefeuille" vastgesteld en de leden van deze commissie benoemd.

Conform het bepaalde in de Verordening op het onderzoeksrecht van de raad meld ik u dat de commissie haar plan van aanpak op 15 augustus 2016 heeft vastgesteld en bied ik u het ter kennis aan.

Het plan van aanpak zal geplaatst worden op de website van de gemeenteraad op Beverwijk.nl, onderdeel raadscommissie leningenportefeuille.

Ik vertrouw er op u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

De onderzoekscommissie leningenportefeuille Beverwijk,

H.C.L. Vreugdenhil
voorzitter

Plan van aanpak onderzoekscommissie leningenportefeuille

Versie 18 augustus 2016, bij brief aan gemeenteraad Beverwijk.

1. Inleiding

De gemeenteraad van Beverwijk heeft op 30 juni 2016 unaniem besloten tot het instellen van een onderzoek naar het door het college gevoerde bestuur op grond van de artikelen 155a en verder van de Gemeentewet.¹ Het onderzoek zal zich richten, aldus het raadsbesluit, op de leningenportefeuille zoals deze in de collegeperiode 2006-2010 is aangegaan ter financiering van het programma Vitale stad.

In het raadsbesluit staat dat het onderzoek drie doelen heeft:

- *Waarheidsvinding*: de gemeenteraad wenst inzicht te krijgen in de wijze waarop de besluitvorming over de leningen is voorbereid, hoe zij feitelijk is verlopen en wie er op welk moment van op de hoogte waren;
- *Leren*: de gemeenteraad vraagt de onderzoekscommissie tot het doen van aanbevelingen.
- *Politieke verantwoording*: de gemeenteraad vraagt de onderzoekscommissie een uitspraak te doen over de politieke verantwoordelijkheid.

Op basis van artikel 5 van de Verordening op het onderzoeksrecht van de raad (hierna: de Verordening) heeft de onderzoekscommissie dit plan van aanpak opgesteld. Hierin beschrijft de onderzoekscommissie op hoofdlijnen hoe zij het onderzoek zal uitvoeren, hoe het onderzoek wordt georganiseerd en een voorlopige planning van de activiteiten. Dit plan van aanpak is in lijn van de Verordening ter kennisgeving aan de raad gestuurd.

2. Organisatie

De onderzoekscommissie bestaat uit de volgende leden: mevrouw H.A.M. Witte, de heer P.J. van Popta, de heer J.A.L. Backer, de heer H.C.L. Vreugdenhil en de heer P.J.M. Weel.

In haar eerste vergadering op 5 juli 2016 heeft de onderzoekscommissie de heer Vreugdenhil gekozen als voorzitter en de heer Weel als plaatsvervangend voorzitter.

De heer M. van Engelshoven-Huls is secretaris van de onderzoekscommissie. Het secretariaat van de commissie wordt ondersteund door mevrouw L. Maasdijk.

De onderzoekscommissie zal gebruik maken van de vergaderfaciliteiten op het stadhuis. De stukken worden bewaard in een voor de enquêtecommissie toegankelijke locker.

¹ Een dergelijk onderzoek wordt meestal met de term 'raadsenquête' aangeduid.

3. Verdieping van de onderzoeksvragen

In het raadsbesluit van 30 juni 2016 zijn voorlopige onderzoeksvragen geformuleerd. Deze zijn:

1. Wie waren op welk moment, op de hoogte van het besluit van het college om tot de leningen over te gaan?
2. Is het besluit op de juiste wijze, dat wil zeggen als een geheim collegebesluit, genomen?
3. Is het collegebesluit een juist besluit geweest?

Het besluit van het college waaraan in deze vragen wordt gerefereerd is het geheime collegebesluit van 11 juni 2009. Het college besloot die dag een aantal leningen af te sluiten ten belope van (in totaal) 95 miljoen euro. Er zijn in die tijd verschillende grote projecten in de openbare ruimte in ontwikkeling waar de gemeente verwacht te moeten gaan investeren. De besluitvorming over deze projecten verkeert op dat moment in verschillende fases (oriënterend, voorlopig ontwerp, definitief). De leningen worden voor de financiering van die projecten aangegaan.

Tijdens de behandeling van het raadsbesluit in de raadsvergadering van 30 juni 2016 is de onderzoekscommissie gevraagd de onderzoeksvragen nader te specificeren. De onderzoekscommissie heeft de vragen als volgt uitgewerkt.

1. Wie waren betrokken bij het collegebesluit van 11 juni 2009?

Wie heeft het initiatief genomen tot het collegebesluit van 11 juni 2009 om de leningen aan te gaan. Wie hebben het besluit voorbereid? Wie waren hierbij voorts betrokken (ambtelijk en bestuurlijk), wie zijn geconsulteerd en wie zijn geïnformeerd? Wie zijn na 11 juni 2009 formeel en informeel geïnformeerd?

2. Was het besluit rechtmatig?

2.1 Was het college bevoegd om het bedoelde besluit van 11 juni 2009 te nemen:

- voor welke projecten zijn de leningen aangegaan?
- had de gemeenteraad een besluit genomen over deze projecten? Had de gemeenteraad op dat moment een krediet- en uitvoeringsbesluit genomen over die projecten?²
- had het college leningen mogen aangaan voor projecten waarover de gemeenteraad nog niet definitief besloten had?
- had het college de gemeenteraad moeten informeren of moeten consulteren? Of had de gemeenteraad het besluit tot het aangaan van de lening moeten nemen?

² Het budgetrecht van de gemeenteraad is vastgelegd in artikel 189 van de Gemeentewet. Het college mag pas uitgaven doen nadat de gemeenteraad in de begroting voor activiteiten en taken middelen beschikbaar heeft gesteld. Is het besluit om de leningen aan te gaan in strijd met het budgetrecht van de gemeenteraad?

2.2 Was het terecht dat het besluit geheim werd gehouden?

2.3 Waren er regels voor het aangaan van leningen? Zijn deze regels opgevolgd?

3. *Waren de risico's bekend?*

- Waren de risico's inzichtelijk gemaakt op het moment dat het besluit genomen werd?
- Hoe zijn de risico's meegewogen in de besluitvorming?

4. Fasering van het onderzoek en planning

Het onderzoek is opgedeeld in een aantal stappen.

1. Start en informatie

Schrijven van het plan van aanpak, vaststellen communicatie- en informatiebeveiligingsafspraken, organisatie van het onderzoek.

2. Het feitenonderzoek

Dossieronderzoek, verzamelen van feitenmateriaal.

3. Interviews en verdieping

Beoordeling van verzamelde gegevens, houden van informele, verkennende gesprekken.

4. Voorlopige rapportage en voorbereiding openbare verhoren

In deze fase wordt een voorlopige rapportage opgesteld en op basis daarvan wie er worden uitgenodigd voor de openbare verhoren.

5. Openbare verhoren

In deze, overigens korte, fase treedt de commissie voor het eerst naar buiten. Uitnodigingen, verhoren en verslagen zullen verlopen volgens van tevoren vastgelegde werkwijzen.

6. Wederhoor en feitenverificatie

In deze fase zal de commissie het rapport, of delen ervan, delen met degenen die het aangaat. Zij kunnen aldus aanvullingen leveren en fouten corrigeren.

7. Eindrapport

Het rapport wordt aan de gemeenteraad aangeboden en de onderzoekscommissie is beschikbaar voor toelichting op het rapport met de raad.

De onderzoekscommissie heeft het zomerreces gebruikt voor de hierboven beschreven *Start en informatie* fase. Dat betekende het opzetten van het onderzoek door de onderzoeksvragen te specificeren, de organisatie van de onderzoekscommissie en de ondersteuning daarvan te organiseren, informatie te vergaren en het opvragen en bespreken van offerten. Het feitelijke onderzoek start in de eerste week van september. De onderzoekscommissie verwacht haar werkzaamheden voor het einde van het jaar af te ronden.

5. Communicatie en informatie

Een onderzoek van de raad is een ingrijpend middel dat impact kan hebben op organisaties en personen. De onderzoekscommissie krijgt bovendien de beschikking over documenten die vertrouwelijk zijn en de positie van de gemeente of derden kunnen schaden indien deze publiek worden. De vergaderingen van de onderzoekscommissie zijn daarom, conform de Verordening, besloten. Om dezelfde redenen wordt geen informatie gedeeld met de fracties waar de onderzoekscommissieleden lid van zijn. De commissieleden verrichten het werk voor de commissie niet als vertegenwoordigers van hun partijen of fracties. Zij, en alle andere betrokkenen bij het onderzoek, hebben geheimhoudingsplicht met betrekking tot de aan hen verstrekte informatie.

Anderzijds vindt de onderzoekscommissie het belangrijk transparant te zijn over haar werkwijze, over het proces en de planning. De onderzoekscommissie informeert de raad daar desgevraagd via haar voorzitter over. Algemene informatie over de onderzoekscommissie, haar werkzaamheden en de planning daarvan is beschikbaar op de website van de gemeente.

Met betrekking tot het informeren en het communiceren over het onderzoek handelt de onderzoekscommissie op basis van de volgende afspraken:

- de onderzoekscommissie verstrekt lopende het onderzoek alleen informatie over de voortgang van het onderzoek;
- eventuele mediacontacten verlopen via de voorzitter van de onderzoekscommissie die als woordvoerder zal optreden;
- de vergaderingen van de onderzoekscommissie zijn niet openbaar;
- openbare verhoren zijn vrij toegankelijk;
- van openbare verhoren worden door de voorzitter aangekondigd;
- de leden van de onderzoekscommissie stellen derden niet op de hoogte van de inhoud van de informatie waarover zij uit hoofde van hun lidmaatschap van de onderzoekscommissie beschikken.